

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/KL/KSO/2016/375

BETREFT: Politieke activiteiten en politieke propaganda op school.

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangstdatum: 29 maart 2016.

1.2. Verzoeker:

De heer [X], ouder van een leerling.

1.3. Betrokken partij:

- Schoolbestuur: [Y].

- School: [Z].

1.4. CZB

Op 29 maart 2016 ontvangt het secretariaat van de Commissie de aangetekende brief van 26 maart met de klacht.

Bij aangetekende brief van 8 april 2016 stelt het secretariaat de betrokken partij in kennis van de klacht en nodigt haar uit om een verweerschrift in te dienen.

Bij brief van 17 april 2016, aangetekend verstuurd op 20 april, zendt de betrokken partij een verweerschrift. Bij e-mail van 3 mei 2016 zendt zij nog een aantal documenten die volgens haar aantonen dat er op geregelde tijdstippen met diverse partners ernstig is nagedacht over het project dat verzoeker aanklaagt.

Bij aangetekende brief van 4 mei 2016 bezorgt het secretariaat het verweerschrift aan verzoeker en nodigt hem uit voor de zitting met de vraag zijn aanwezigheid te willen bevestigen. Verzoeker meldt zijn aanwezigheid niet.

Bij e-mail van 4 mei 2016 wordt de betrokken partij voor de zitting uitgenodigd. Bij e-mail van 9 en 14 mei laat zij weten wie op de zitting aanwezig zal zijn.

2. INHOUD van de KLACHT

Verzoeker dient klacht in tegen de aanhoudende politieke activiteiten en de politieke propaganda waarvan zijn dochter, 14 jaar, in de school het slachtoffer is.

2.1. Feitelijke toelichting.

Verzoeker stelt dat vanaf het begin van dit schooljaar de actualiteit mede gekenmerkt wordt door de enorme toestroom van zogenaamde vluchtelingen die in vele gevallen geen echte

vluchtelingen blijken te zijn maar illegale immigranten.

De publieke opinie is hierover zeer sterk verdeeld en twee tegenstrijdige politieke opvattingen botsen met elkaar. De eerste linkse politieke opvatting is dat het sluiten en controleren van grenzen onmenselijk zou zijn, dat enkel nog meer hulp en nog meer opvang nodig zouden zijn, dat elke bewering als zouden in de vluchtelingenstroom terroristen schuilen 'racistisch' zou zijn, en dat eender welke beperking van de instroom afkeurenswaardig is.

De tweede rechtse politieke opvatting is dat het sluiten en controleren van grenzen perfect mogelijk en wenselijk is, dat bij hulp en opvang een scherp onderscheid moet gemaakt worden tussen echte vluchtelingen en mensen met andere motieven, dat de situatie in het Midden-Oosten een bijzonder strenge screening vereist van elke kandidaat-vluchteling en dat hoe dan ook de opvangcapaciteit van Vlaanderen voor nieuwe vluchtelingen beperkt is.

Verzoeker vindt het aannemelijk dat in het middelbaar onderwijs deze actualiteit tijdens de les, en op de juiste wijze aan bod komt, met name op een manier waarop beide visies aan bod komen, waarop leerlingen niet geïndoctrineerd worden met uitsluitend de linkse opvatting, en zeker niet op een manier waarbij leerlingen verplicht worden politieke acties voor te bereiden, aan linkse politieke acties deel te nemen en voor linkse politieke acties geld in te zamelen.

2.2. Voorwerp van de klacht.

2.2.1. Maken van spandoeken voor politieke optocht.

In september 2015 ging op het domein [V] een nieuw opvangcentrum voor asielzoekers open. Daartegen werd een vreedzame en toegelaten protestmanifestatie gehouden.

Enkele dagen later werd door mandatarissen van sp.a en groen een linkse steunoptocht georganiseerd naar dat centrum. Volgens de dochter van verzoeker werden de spandoeken voor deze linkse politieke optocht gemaakt in de school tijdens de lessen, op initiatief van een leerkracht en werd zij onder druk gezet om daaraan deel te nemen, wat zij weigerde.

Verzoeker stelt dat de termijn om hiertegen bij de Commissie klacht in te dienen was verstreken.

2.2.2. Deelname politieke optocht.

Tijdens de lessen werden de leerlingen door leerkrachten actief opgeroepen om aan de politieke steunoptocht van sp.a en groen deel te nemen.

Ook hier stelt verzoeker dat de termijn om hiertegen bij de Commissie klacht in te dienen was verstreken.

Verzoeker beklagde zich hierover schriftelijk bij de directeur maar volgens de directeur zou dit behoren tot de opdracht van de school.

2.2.3. Barricaderen van leslokalen voor leerlingen door leerkrachten met banken 'om zich te kunnen inleven in het lot van de vluchtelingen aan de grens met Macedonië'.

Dit gebeurde op 7 maart 2016. Verzoeker acht het feit dat leerlingen van 14 jaar door een leerkracht door het optrekken van barricades met opzet fysiek gehinderd worden om hen te doordringen van een linkse politieke boodschap manifest strijdig met de politieke neutraliteit die de decreetgever wenst.

2.2.4. Geplande (uitgestelde?) verplichte sponsortocht voor 'vluchtelingen'.

Verzoeker vernam dat zijn dochter op 23 maart tijdens de lesuren een ‘sponsortocht’ zou moeten afleggen, dat zij daarvoor sponsors zou moeten zoeken en dat de opbrengst ten goede zou komen aan ‘de vluchtelingen’. De sponsortocht was gepland één dag na de moordende aanslag te Brussel en werd om die reden uitgesteld.

Aangezien er enkel sprake was van uitstel en geen afstel wenst verzoeker zijn klacht op dat punt te handhaven.

Verzoeker stelt dat hij wat betreft de punten 2.2.3 en 2.2.4 de directie bij e-mail van 7 maart 2016 om uitleg vroeg maar dat hij geen enkel antwoord mocht ontvangen.

2.2.5. Verplichte geldinzameling tijdens de les.

Recent werd tijdens de lesuren door leerkrachten een enveloppe doorgegeven langs elke leerling met de dringende vraag om al het koperen kleingeld dat men op zak had in deze enveloppe te steken ten gunste van de vluchtelingen.

Verzoeker vindt het onaanvaardbaar dat:

- tijdens de lesuren door leerkrachten geldinzamelingen gehouden worden voor politieke doelstellingen waarmee hij het niet eens is;
- leerkrachten hun gezag misbruiken om zijn dochter op die manier het geld afhandig te maken dat hij meegaf om iets te drinken of te eten;
 - via een systeem van doorgeven van een enveloppe in de klas, waarbij elke leerling dus ziet wat de leerling naast hem doet, een vorm van groepsdruk en intimidatie wordt opgebouwd waarbij het voor een leerling quasi onmogelijk wordt om te weigeren geld af te staan;
- het opgehaalde geld bij de extreemlinkse vereniging [W] zou belanden. Verzoeker wenst dat de school volledige en gedetailleerde toelichting geeft bij wat er met het geld is gebeurd dat door leerkrachten in de klas van zijn dochter werd opgehaald.

Besluit: verzoeker acht de boven aangehaalde punten manifest in strijd met de decretale bepalingen inzake de politieke neutraliteit van ons onderwijs. Hij verzoekt de Commissie om ten aanzien van de school een signaal te geven dat het decreet gerespecteerd moet worden.

3. VERWEER van de BETROKKEN PARTIJ

Verwerende partij stelt dat op de school elk jaar rond de vastenperiode, vertrekkend vanuit haar visie op onderwijs, haar Christelijke inspiratie en haar missie, aandacht wordt besteed aan een project dat daarin kadert: meestal een project in samenwerking met Broederlijk Delen maar dit jaar werd, gelet op de bekende actualiteit, door leerlingen en leerkrachten voorgesteld om samen te werken met het Rode Kruis en Caritas.

Het project wordt gedragen door de volledige school, is besproken op verschillende inspraakorganen en elke stap werd weloverwogen, gelet op de gevoeligheid van deze materie.

Verwerende partij gaat in op de opmerkingen van verzoeker.

Voor wat punten 1 en 2 betreft, is de school ingegaan op een voorstel dat door de volledige scholengemeenschap gesteund werd, nl. deelname aan de stille tocht. De tocht was geenszins politiek gekleurd en vond plaats na de schooluren; leerlingen waren vrij om al dan niet aan deze wandeling deel te nemen.

Wat punt 3 betreft (barricaderen van leslokalen) hebben leerkrachten betrokken bij de

organisatie van de solidariteitstocht (zijnde het sluitstuk van het project) leerlingen op een creatieve manier willen prikkelen. Op een visuele manier hebben zij tijdens de voorbereiding enkele schoolbanken aan een klaslokaal geplaatst zodat leerlingen konden merken wat het betekent wanneer je niet zomaar kan gaan waar je wil.

Zoals ieder jaar eindigt dit project met een solidariteitstocht. Dit jaar uitzonderlijk niet net voor Pasen omwille van de terreurdreiging maar op woensdag 13 april.

Er wordt aan de leerlingen voorgesteld om een bijdrage te leveren; het ingezamelde geld wordt in overleg met het Rode Kruis en Caritas besteed aan projecten die onderwijs-gerelateerd zijn, meer bepaald voor de OKAN-klassen. Op geen enkele wijze is er samenwerking met de organisatie [W].

Op de vraag om verduidelijking van verzoeker i.v.m. de geplande acties heeft de directie bij e-mail van 11 maart 2016 geantwoord dat ze het medium e-mail geen gepast kanaal vond en bereid was tot een gesprek.

Bij e-mail van 3 mei 2016 bezorgt de directie van de school een aantal documenten waarin het project verder wordt belicht en waaruit zou moeten blijken dat er op geregelde tijdstippen en met diverse partners ernstig is nagedacht over het project dat wordt aangeklaagd.

Ter zitting benadrukt verwerende partij nog dat het om een solidariteitsactie gaat en niet om politiek. Verzoeker die de zaken onterecht verdacht maakt, zorgt zelf voor polemieken. Het project kadert in de lessen geschiedenis, godsdienst, wereldoriëntatie en het bijbrengen van burgerzin. In het kader van de bespreking van de vluchtelingenproblematiek worden de begrippen “extremisme, IS, kalifaat, sharia” tijdens de lessen geduid.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 3 juni 2016, om 13 uur.

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, de centra voor leerlingenbegeleiding, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur, zoals gewijzigd, als volgt samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter;

Hilde Timmermans, Lieven Cloots, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadsliden

Voor verzoeker: /

Voor de betrokken partij:

- de heer [A], lid van het schoolbestuur;

- de heer [B], algemeen directeur.

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en beslissing.

5. BESLISSING VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

** Codex Secundair Onderwijs*

Art. 8.

Er mag in de school geen politieke propaganda gevoerd worden en er mogen geen politieke activiteiten worden georganiseerd.

In afwijking van het vorige lid kunnen politieke activiteiten in de school worden toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Personeelsleden en leerlingen worden niet gevraagd of aangezet om aan deze activiteiten deel te nemen. Het schoolbestuur kan niet betrokken worden bij de organisatie van een politieke activiteit en houdt rekening met het beginsel van gelijke behandeling bij de toepassing van deze bepaling.

Onder politieke activiteiten wordt hier verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

** Decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek*

Art. V.25.

De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake :

1° ...

2° de bepalingen van artikel 51 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, van artikel 7 tot en met artikel 10 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, ...

3° ...

Art. V.28.

De klachten bedoeld in artikel V.25 worden bij aangetekend schrijven bij de Commissie ingediend.

Klachten die na verloop van een termijn van zestig kalenderdagen na de vaststelling of de kennisname van de betwiste feiten ingediend worden, zijn onontvankelijk.

** Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

5.2. Ontvankelijkheid

Verzoeker richt zich met zijn beroep o.m. tegen het maken van spandoeken voor een politieke optocht (2.2.1) en deelname aan een politieke optocht (2.2.2), feiten die van september 2015 dateren en waarvan hij kennis had.

De Commissie moet vaststellen dat die onderdelen van de klacht meer dan zestig kalenderdagen na de vaststelling of de kennisname van de betwiste feiten werden ingediend en bijgevolg onontvankelijk zijn.

5.3. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte

feiten en de geldende regelgeving.

5.4. Beslissing

5.4.1. Algemeen.

Politieke propaganda en politieke activiteiten in een school zijn verboden.

Op dat decreetaal verbod van politieke propaganda en activiteiten werd met het decreet van 1 juli 2011 betreffende het onderwijs XXI in een afwijking voorzien. Sinds 1 september 2011 zijn politieke activiteiten in de school toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Onder politieke activiteiten wordt verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

De versoepeling van het verbod geldt dus enkel ten aanzien van politieke activiteiten die in een school plaatsvinden buiten de periodes van de schoolactiviteiten en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan de verkiezingen.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat het principe dat politieke propaganda en politieke activiteiten in een school niet toegelaten zijn, gehandhaafd blijft. De decreetgever heeft een breed verbod op het oog gehad omdat het de bedoeling is dat het onderwijs in alle gevallen neutraal zou zijn ten aanzien van elke politieke activiteit. Ook een activiteit die geen politieke inhoud heeft, kan door de context waarin die wordt georganiseerd, moeten worden beschouwd als promotie voor een bepaalde politieke strekking of partij en dus als verboden politieke propaganda.

Het breed verbod op politieke activiteiten geldt ten aanzien van het schoolbestuur en de verschillende instanties binnen de school. Politieke propaganda en politieke activiteiten in de onderwijsinstellingen tijdens de schooluren, door welke persoon of instantie dan ook en ongeacht voor wie bestemd, zijn verboden.

Leerlingen, ouders en personeel kunnen niet via de school benaderd worden met informatie of gadgets die als propaganda voor of tegen een politieke partij moeten worden beschouwd.

5.4.2. Toepassing.

De vluchtelingenproblematiek is in de media alomtegenwoordig. Bovendien is de problematiek voor de school van verwerende partij nog extra actueel omdat in haar stad een tijdelijk opvangcentrum voor asielzoekers werd geopend. Kinderen uit dat centrum zullen binnen de scholengemeenschap in een OKAN¹-klas onderwijs volgen.

Uit de stukkenbundel die door verwerende partij werd bezorgd blijkt dat de extra aandacht voor de vluchtelingenproblematiek op school er gekomen is na ruim overleg met het bestuur, leraren en de Leerlingenraad Plus. De argumentatie hiervoor is gesteund op de missietekst van de school waarin het volgende wordt gesteld: “We willen een school zijn die, vanuit haar christelijke traditie, solidair is met de anderen. We willen een open en gastvrije houding

¹ OKAN staat voor Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers.

aannemen.” En verder: “Onze christelijke inspiratie en traditie en Jezus Christus en zijn evangelie zijn de bron van waaruit we de andere tegemoet treden. Onze houding is gastvrij en verdraagzaam.”

Vanuit dat engagement worden al jarenlang allerlei solidariteitsacties georganiseerd, doorgaans met Broederlijk Delen. Dit jaar werd, na een ruime dialoog, gekozen voor de actie solidariteit met vluchtelingen uit de directe omgeving en besloten om met Caritas die zich met armoede, asiel en migratie bezig houdt, in zee te gaan. De ouders werden hierover met een folder geïnformeerd.

De vluchtelingenproblematiek kwam aan bod in de lessen geschiedenis en godsdienst en kadert binnen de vakoverschrijdende eindtermen, meer bepaald binnen de ‘Context politiek-juridische samenleving’ waarmee het leren samenleven en het actief participeren aan de samenleving wordt beoogd, rekening houdend met de uitdagingen waarvoor de samenleving staat. In die context wordt bijzondere aandacht besteed aan vier onderling samenhangende thema’s, met name actief burgerschap, mensenrechten, democratie en de Europese/internationale dimensie.

Over de thema's "actief burgerschap" en "Europese/internationale dimensie" valt op de website met betrekking tot het curriculum secundair onderwijs het volgende te lezen: Actief burgerschap of actieve betrokkenheid in de samenleving uit zich niet alleen door afspraken en regels te respecteren die een goed samenleven mogelijk maken, maar ook door deel te nemen aan de activiteiten en initiatieven om die samenleving vorm te geven en de koers van het beleid mee te bepalen. Dit veronderstelt een basiskennis van wat rechten en plichten zijn, van bestaande inspraakprocedures die een democratisch gegeven zijn en van het belang en nut van een actieve opstelling.

Ook in een democratische school, die de oefenplaats bij uitstek is om jongeren gevoelig te maken voor de betekenis van burgerschap, wordt actieve participatie expliciet georganiseerd. Bovendien mag niet uit het oog verloren worden dat de jonge burgers op school inspraak en participatiekansen mogen opeisen als hun recht.

Het thema Europese/internationale dimensie komt tot uiting in het gegeven dat elke samenleving met tal van zichtbare en onzichtbare banden niet alleen verbonden is met Europa, maar ook met een wereldgemeenschap. Het is de opdracht van de school om samen met jongeren aandacht te besteden aan de *mondiale dimensie* van de huidige samenleving. In artikel 29 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 1989 vinden we daarover: “... de voorbereiding van het kind op een verantwoord leven in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking”.

Deze internationale dimensie heeft voor lidstaten van de Europese Unie ook een specifieke *Europese* betekenis. Zoals de Aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren vraagt, besteden de vakoverschrijdende eindtermen aandacht aan de Europese Unie en Europa. De Europese Unie heeft immers een grote impact op het dagelijks leven van haar burgers.

Actief burgerschap is daarom niet alleen belangrijk op het lokale, regionale en nationale niveau maar kent ook een Europese en mondiale dimensie.

(Zie: <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/secundair-onderwijs/vakoverschrijdend/uitgangspunten.htm>)

De Commissie heeft in het verleden al herhaaldelijk gesteld dat de concrete invulling van de eindtermen tot de autonomie van de school behoort en dat de school zelf bepaalt hoe en met

welke activiteiten ze de eindtermen nastreeft. Bovendien heeft de school de mogelijkheid om in het leerplan naast de eindtermen nog andere eigen pedagogische of andere doelen op te nemen. De school dient binnen haar autonomie rekening te houden met het decretaal verbod op politieke propaganda. (zie o.a. CZB/KL/KSO/2013/337; CZB/V/KSO/2014/346 en CZB/KL/KSO/2015/368)

De Commissie stelt vast dat de bundel die door de school werd bezorgd alle standpunten en meningen aan bod laat komen en geen melding of verwijzing bevat naar een specifieke politieke partij. De Commissie is dan ook van oordeel dat de benadering van de vluchtelingenproblematiek partijpolitiek neutraal is en niet als politieke propaganda kan beschouwd worden.

Met betrekking tot de geldinzameling in de klas, 5e onderdeel van de klacht, stelt verwerende partij dat dit initiatief van één leerkracht uitging en dat de school hierin geen aandeel had. Hoewel de geldinzameling voorgesteld wordt als zijnde vrijblijvend, is de Commissie van oordeel dat de wijze waarop de inzameling gebeurt, nl. door het doorgeven van een enveloppe in de klas, een zekere druk op de leerlingen kan leggen waardoor de geldinzameling zijn vrijblijvend karakter verliest en eerder als verplichtend wordt ervaren. De school moet erop toezien dat bij de organisatie van dergelijke actie de vrijblijvendheid steeds gegarandeerd wordt.

5.4.3. De Commissie komt tot volgende beslissing:

De Commissie stelt vast dat er voor de actie rond de vluchtelingenproblematiek op de school een breed draagvlak bestaat, dat de actie aansluit bij de visie en pedagogisch project van de school en kadert binnen de vakoverschrijdende eindtermen waarvan de invulling tot de autonomie van de school behoort. Nu het voorgelegde lesmateriaal alle standpunten aan bod laat komen en geen verwijzing bevat naar een specifieke politieke partij, is de Commissie van oordeel dat de benadering van de vluchtelingenproblematiek partijpolitiek neutraal is en niet als politieke propaganda kan beschouwd worden. De Commissie acht de klacht dan ook ongegrond.

Wat de klacht tegen de geldinzameling in de klas betreft, moet de school erop toezien dat het vrijblijvend karakter van de actie steeds gegarandeerd wordt.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de tweede dag na de postdatum van de betekening van deze beslissing, bij aangetekend schrijven een beroep bij de Vlaamse Regering, in de persoon van de Minister van Onderwijs, ingesteld worden (met een afschrift aan het secretariaat van de Commissie).

Brussel, 3 juni 2016

Marleen Broucke
Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter